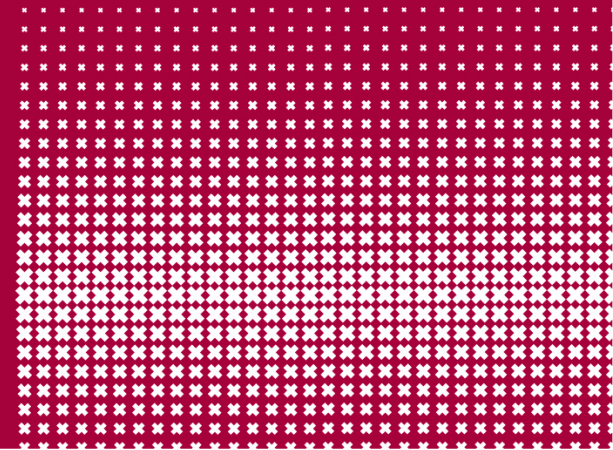

Robert Knecht / Jan Popma

Het Nieuwe Werken

Komt Werken 3.0 in conflict met Arbeidsrecht 1.1 ?

Het Nieuwe Werken en het arbeidsrecht

- **Het Nieuwe Werken: ‘plaats- en tijdongebonden werken’**
  - technisch: gebruik van ICT
  - agendeert nieuwe arbeidsverhoudingen
- **Verdraagt zich dat met het arbeidsrecht?**
  - gecentraliseerd, gezagsverhouding
  - *9 to 5* op de zaak
- **HSI: project 2011 voor Min. van SZW**

Rapport *‘Het Nieuwe Werken en de arbeidsrechtelijke regelgeving’* is te downloaden van: www.rijksoverheid.nl

Motieven voor HNW zijn divers

- **Verhogen van productiviteit en creativiteit**
- **Vergroten van efficiëntie**
- **Verbeteren van dienstverlening**
- **Aantrekkelijk blijven als werkgever voor (nieuwe) medewerkers (met zorgtaken)**
- **Besparen op kosten v mobiliteit en huisvesting**
- **Milieu (files, CO₂-uitstoot)**
- **Nieuwe arbeidsverhoudingen**

Hype of cultuuromslag?

Hype ?

- Bevlogen voorvechters
- Wantrouwen: “sterft, gij oude vormen en gedachten!”
- Individualisering met behoud van loyaliteit a/h bedrijf

Cultuuromslag ?

- ‘Loslaten van controle’,
‘ruimte bieden’
- ‘Het gaat om **vertrouwen** !
vertrouwen
vertrouwen
vertrouwen’
- Nieuwe afspraken (*targets*)
maar: vasthouden aan de
arbeidsovereenkomst !

Wat is er 'nieuw' aan HNW?

■ Niet:

- **bedrijven met veel decentrale werkers:**
  - 18^e eeuw: *Verlag- / putting out*-systeem
  - 20^e eeuw: transport, reparatie enz.
- **rechtsvorm: de arbeidsovereenkomst**

■ Wel: ICT

■ Risico's van de HNW-verhouding:

- distantie
- conflicten rond evaluatie van (gemiste) *targets*

HNW en het arbeidsrecht

- **Arbeidsovereenkomst regelt ‘loyaliteit’, inhoud is kwestie van ‘goed HNW-gever/nemerschap’**
- **Gezagsverhouding (en arbotaak werkgever) blijft, maar feitelijke regelmogelijkheden bij werknemer**
- **Sleutelwoord ‘vertrouwen’ impliceert afkeer van het recht (‘regels voegen niks toe’)**
- **Gerichtheid op prestatie impliceert dat werkplek en arbeidsuren er niet meer toe doen.**

HNW en het arbeidsrecht

- **Werkplek en arbeidsuren doen er wel degelijk toe !!**

HNW en arbeidsomstandigheden

- **Werkplek en arbeidsuren doen er wel degelijk toe !!**

HNW en risico's

- Ergonomische omstandigheden => 'RSI'
- Kantoortuin => storend geluid
- Onvoldoende scheiding arbeid en rust
=> psycho-sociale arbeidsbelasting
- Technostress

- Aansprakelijkheid werkgever?

HNW en arbeidsomstandighedenrecht

- **Arbowet en Arbobesluit**
- **Arbeidstijdenwet**

HNW en arbeidsomstandighedenrecht

■ Arbowet als bij 'oud werken'

- **Zorgplicht (art. 3)**
- **Risico-inventarisatie en -evaluatie (art. 5)**
- **Voorlichting (art. 8)**
- **Arbodienstverlening (art. 14/14a)**

HNW en arbeidsomstandighedenrecht

■ Uitgangspunt: zorgplicht werkgever

- Art. 3 Arbowet/art. 5 Richtlijn 89/391/EG:

“De werkgever zorgt voor de veiligheid en gezondheid van de werknemers inzake met *alle* met de arbeid verbonden aspecten”

HNW en arbeidsomstandighedenrecht

■ Uitgangspunt: zorgplicht werkgever

- Art. 3 Arbowet/art. 5 Richtlijn 89/391/EG:

“De werkgever zorgt voor de veiligheid en gezondheid van de werknemers inzake met **alle** met de arbeid verbonden aspecten”

HNW en arbeidsomstandighedenrecht

■ Uitgangspunt: óók voor ‘thuiswerkers’

ILO-Verdrag 177: **gelijke behandeling** werknemers en thuiswerkers dan wel werknemers die werk verrichten “in een andere ruimte van zijn of haar keuze die niet de arbeidsplaats van de werkgever is” (tenzij “occasionally”)

HNW en arbeidsomstandighedenrecht

■ Uitgangspunt: óók voor ‘thuiswerkers’

ILO-Verdrag 177: **gelijke behandeling** werknemers en thuiswerkers dan wel werknemers die werk verrichten “in een andere ruimte **van zijn of haar keuze** die niet de arbeidsplaats van de werkgever is” (tenzij “occasionally”)

HNW en arbeidsomstandighedenrecht

■ Arbobesluit ook van toepassing?

- Hoofdstuk 4: Gevaarlijke stoffen (4.110: thuiswerk)
- Hoofdstuk 7: Arbeidsmiddelen van toepassing
- Hoofdstuk 8: PBM's (8.15: van toepassing thuiswerk)
- Hoofdstuk 8: veiligheidssignalering *niet* van toepassing

HNW en arbeidsomstandighedenrecht

■ Probleem: art. 11 Arbowet

- **‘Juist gebruik’ van arbeidsmiddelen, gevaarlijke stoffen en PBM’s**
- **Toezicht veelal onmogelijk**
- **Oplossing: frequent voorlichten en regelmatig werkplek-bezoek**

HNW en arbeidsomstandighedenrecht

■ Arbobesluit ook van toepassing?

- Inrichting (beeldscherm)werkplek
- Hoofdstuk 3: arbeidsplaatsen
- Afdeling 5.2: beeldschermwerk

HNW en arbeidsomstandighedenrecht

■ Arbobesluit ook van toepassing?

- ILO-Verdrag 177: **gelijke behandeling** werknemers en thuiswerkers dan wel werknemers die werk verrichten “in een andere ruimte van zijn of haar keuze die niet de arbeidsplaats van de werkgever is” (tenzij “occasionally”)

HNW en arbeidsomstandighedenrecht

■ **Arbeidsplaats bij HNW?**

- **Geen zeggenschap, Arbobesluit n.v.t.**

HNW en arbeidsomstandighedenrecht

■ Beeldscherm**werkplek** bij HNW?

- Beeldschermrichtlijn (5e bijzondere richtlijn) wél van toepassing indien “gewoonlijk gedurende een aanzienlijk deel van de normale werktijd” beeldschermwerk wordt verricht
- Regelmatig dag thuiswerken => gewoonlijk + aanzienlijk
- Géén onderscheid naar locatie

HNW en arbeidsomstandighedenrecht

■ Beeldschermwerk bij HNW?

■ Afdeling 5.2 Arbobesluit

- Oók: onmiddellijke werkomgeving
- Ergonomische inrichting werkplek !
- Beeldscherm/tafel/stoel
- Zélfs, indien nodig, tegengaan van lichtinval en klimaat

HNW en arbeidsomstandighedenrecht

- **Plaatsongebonden arbeid in het Arbobesluit**
- **Stb. 2012, 270 (Juli 2012)**

HNW en arbeidsomstandighedenrecht

■ Onderwerp van RI&E

- **Indien restrisico's niet oplosbaar, thuiswerken niet toegestaan**
- **Indien maatregelen vereist en mogelijk: kosten voor rekening werkgever (art. 44 Arbowet) !**
- **Oók indien verzoek tot thuiswerken van werknemer komt**
- **Aanpassingen alleen met toestemming werknemer (MvT Besluit Thuiswerk)**

HNW en aansprakelijkheid

- **Plaatsongebonden arbeid valt onder zorgplicht**
- **Oók bij beeldschermwerk in thuissituatie (Hof Amsterdam, 07/09/2006: PGGM)**
- **Soms ook indien werkgever geen enkele zeggenschap heeft (HR 12/12/2008: Maatzorg de Werven, HR 20/02/2009: Autop Roermond)**

HNW en aansprakelijkheid

■ Problemen

- Toezicht op feitelijk gebruik ergonomische werkplek resp. werkhouding
- Toezicht op eerbiediging werktijden
- Multi-causaliteit RSI en psychische klachten

HNW en aansprakelijkheid

■ Oplossing

- **Frequent voorlichten (art. 8 Arbowet)**
- **Onderwerp functioneringsgesprek**

- **Piepsysteem? (Hof Den Bosch 25/08/2009: Heijnen/AAG, Hof Den Haag 18/01/2008: Kunst Ecoservice, Hof Den Bosch 09/11/2010: Voerman/Van Gansewinkel)**